

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Patric Antonsson, (patan3), Koordinator

Godkänd av: Ragnar Ang, (ragan3), Överläkare

Giltig från: 2024-11-19

Giltig till: 2026-10-04

Regional rutin

Rättsmedicinska fall, spår- och godssäkring

Syfte

Denna rutin vänder sig till akutmottagningar och gäller patienter där skada eller dödsfall är ett polisiärt ärende. Syftet är att säkerställa möjligheten för polisen att på ett säkert sätt identifiera, samla in och bevara bevismaterial i en obruten kedja. Detta är av yttersta vikt både för patient och eventuella efterlevande. Vid minsta tveksamhet ska rättsmedicin/polisen kontaktas. Kontakta polisen via telefon 114 14 eller via direktnummer till polisens ledningscentral.

Förändringar sedan föregående version

Redaktionella förändringar.

Arbetsbeskrivning för rättsmedicinska fall

- Livräddande behandling kommer alltid vara första prioritet.
- Det är polisen som avgör om ett fall blir föremål för rättsmedicinsk utredning, det gäller både levande och avlidna patienter.
- Ta om möjligt reda på om fallet är rättsmedicinskt INNAN omvårdnad påbörjas efter en skada eller ett dödsfall.

Principer

En anmälan till Polismyndigheten ska göras i följande fall enligt HSLF-FS 2015:15(2):

- om ett dödsfall har eller kan ha orsakats, inte enbart av sjukdom utan av yttre påverkan, det vill säga skada eller förgiftning tillfogad
 - av någon annan person än den som avlidit
 - genom olycksfall
 - genom suicid
- om det är svårt att avgöra om ett dödsfall har orsakats av yttre påverkan
 - när någon anträffas död och tidigare sjukdom eller sjukdomsbild inte kan förklara dödsfallet, det vill säga vid helt oväntat dödsfall hos både barn och vuxna.
 - när en person med beroendesjukdom anträffas död.
 - vid framskriden förruttnelse.
- om ett dödsfall kan misstänkas ha samband med fel eller försummelse i hälso- och sjukvården.
- om en avliden inte har kunnat identifieras.

Vid osäkerhet om polisanmälan ska göras, ska läkare rådfråga Polismyndigheten samt dokumentera detta i patientjournalen. Kontakta polisen via 114 14 och fråga efter jourkommissarien vid utredningsjouren i Göteborg, som ansvarar för hela regionen.

Genomförande

För redan avliden patient, se rubrik Avliden patient.

Principer

- Polisen gör bevisvärdering – kasta ingenting.
- Undvik kontamination – använd alltid rena engångshandskar och munskydd.
- Om möjligt fotografera skadorna innan operation, gärna både före och efter tvättning. Detta är viktigt för rättsläkarens undersökning och utlåtande.

Kläder som ska avlägsnas

- Klipp utanför skadeområdet. Skador i kläder kan i vissa fall vara avgörande för polisens bedömning av brottets allvarlighet till exempel om det finns fler skador från kniv i kläderna än i kroppen, kan det visa på att brottsoffret utsatts för upprepat/utdraget våld.
- Undvik att skaka kläderna.
- Byt handskar om möjligt mellan varje plagg och hantera kläderna varsamt för att inte föra över fibrer mellan plaggen.
- Vik kläderna var för sig och placera dem på ett rent lakan/papper i ett hörn av salen till dess att de kan förpackas/läggas i pappersemballage.
- Pappersemballage: lägg varje plagg för sig på ett rent papper – lägg ett rent papper över plagget – rulla ihop plagget tillsammans med papper likt en rulltårta – ett plagg i varje påse.

Kulor

Skottrester används av polisen för att bedöma från vilket avstånd personen blivit skjuten.

Resterna är mycket små och faller mycket lätt av.

Viktigt: För att undvika att göra nya spår i kulorna, använd gummiklädda instrument eller handskbeklädda fingrar när kulan ska plockas ut.

- Kulorna ska inte komma i kontakt med annan metall.
- Lägg kulan i en plastburk, vilket förhindrar att den kommer i kläm under transport.
- Om det är flera kulor, märk burkarna med respektive fyndplats på kroppen eller var den anträffades, exempelvis i klädesplagg. Det är även viktigt att säkra fragment av kulor och eventuell förladdning till en hagelpatron på samma sätt.

Om tomhylsor, lösa kulor eller annat påträffas, ska dessa hanteras och förpackas sterilt då det kan finnas DNA från gärningsmannen på dessa.

Knivar

Om kniven sitter kvar i patienten,

- tvätta inte kniven/skaftet
- trä försiktigt en steril handske över för att skydda eventuella spår (fingeravtryck och DNA från gärningsmannen) innan steriltvätt/drapering av patienten.

Lösa eller mindre föremål

Glasbitar, träflisor, hårtussar, färgflagor m.m. förpackas separat i plastburkar.

- Märk burkarna med var på kroppen de anträffades.

Även eventuella läkemedel och läkemedelsförpackningar omhändertas och märks med fyndplats.

Avliden patient

Patient som ska undersökas rättsmedicinskt, och som inkommit till akutmottagning förs till patologen enligt ordinarie rutin för transport av avliden eller direkt till Rättsmedicin på polisens begäran. I det fallet ombesörjer polisen transporten av kroppen till Rättsmedicin.

- Inga anhöriga eller andra bekanta tillåts se eller vidröra den avlidne.
- Patienten ska inte tvättas eller ”göras i ordning”.
- Låt eventuella kläder och andra objekt vara orörda och följa med patienten. Även infarter såsom pvk etcetera ska vara kvar.
- Använd handskar.
- Slep in patienten i ett lakan och låt värdesaker vara kvar på/hos patienten inuti lakanet. De tas omhand på rätt sätt på Rättsmedicin.

Dödsfallet ska vara konstaterat av läkare som fyller i dödsbeviset och kontaktar polisens ledningscentral på telefon 114 14.

Organdonation

Organdonation är högt prioriterad men kan inte göras om den stör den rättsmedicinska

utredningen. Oftast kan dock obduktion och donationsoperation samordnas i de fall önskemålet framförs om donation och hälso- och sjukvårdspersonal bistår rättsmedicin med information om fallet. Beslut om samordnat ingrepp fattas av polis och rättsmedicinsk läkare.

Förpackning och dokumentation av föremål som tillvaratagits

Material för spår- och godssäkring vid rättsmedicinska fall ska finnas på akutmottagningen och bör innehålla:

- Vita kuvert
- Blanketter för dokumentering av personliga tillhörigheter
- Sterila preparatburkar
- Etiketter
- Linjal
- Anteckningspapper att använda vid fotografering

Märkning av förpackningar

Samtliga förpackningar ska märkas enligt följande:

- Patientens namn och personnummer.
- Fyndplats på kroppen.
- Datum och klockslag.
- Vem som har förpackat fyndet, på vilken avdelning detta gjorts och telefonnummer.

Spårsäkring efter sexuella övergrepp sker enligt särskild rutin

[Handläggning vid akut omhändertagande vid våldtäkt och sexuella övergrepp](#)

Spårsäkringssats hämtas normalt av polis efter genomförd undersökning.

Utarbetad av

Drift- och utvecklingsgruppen (DUG) för traumasjukvård.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Patric Antonsson, (patan3), Koordinator

Godkänd av: Ragnar Ang, (ragan3), Överläkare

Dokument-ID: SSN12865-780821730-237

Version: 2.0

Giltig från: 2024-11-19

Giltig till: 2026-10-04